

== Večja po pošti: ==

za celo leto naprej . . . K 28.—
za pol leta . . . " 13.—
za četrt leta . . . " 6.50
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . " 12.—
za četrt leta . . . " 6.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prejemov mesečno K 1.50

SLOVENE

== Inserati: ==

Enostopna petlitvrsna (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitvrsna (72 mm)
30 vinarjev

== Izhaja: ==

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Opravištev je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Naši poslanci v proračunski debati.

Proračunska razprava.

Zbornica je z 254 glasovi proti 151 odklonila predlog poslance Seitzja, da se ne odobri ces. naredba z dne 31. sušca 1911. S to naredbo si je namreč baron Bienerth dovolil nadaljno pobiranje davkov. Sprejela pa je resolucijo, ki graja to postopanje vlade, ker je obenem brez nujne potrebe najela 76 milijonov posojila. Ravno tako je bila sprejeta resolucija dr. Šusteršiča, ki graja vlado, ker je vlada Bienerthova z isto naredbo združila kar tri razne stvari, provizorij, podporo južno-ameriški parobrodni družbi in državno posojilo. Nato se je pričela podrobna razprava.

Dr. Šusteršič

je v izbornem govoru utemeljeval svoj predlog, naj se vladi dovoli le štirimesečni proračunski provizorij. Izvajal je: Povsod je parlamentarni običaj, da se vladi dovoli le nujno potrebni provizorij, torej le za toliko časa, v katerem je mogoče rešiti redni državni proračun. Najvažnejša naloga vsakega parlamenta in duša parlamentarnega življenja je državni proračun. Parlament mora nadzorovati državno upravo, vse dohodke in izdatke. To pa je le tedaj mogoče, ako parlament rešuje redne proračune. Pri nas v Avstriji je seveda to prišlo že iz navade. Krivda zadene vlado in parlament. Ako je vlada v resnici ustavna in ne krati parlamentu njegovih pravic, potem se tudi potrdi, da parlament o pravem času reši proračun. Avstrijske vlade pa niso v pravem pomenu ustavne. Zato pa imamo tudi tak nered v državnem gospodarstvu. Proračunski odsek se bavi z različnimi drugimi vprašanji, proračun pa leži neresen pod klopmi. To je značilno za vlado in zbornico. Sedaj smo primorani vladi dovoliti provizorij, sicer si vlada pomaga s § 14 ali pa pridemo v »ex lex«. S parlamentarnega stališča smo torej primorani glasovati za provizorij. Zato smo glasovali tudi za prehod v podrobno razpravo. To je »argumentum ad hominem« za iste, ki včeraj niso razumeli našega glasovanja.

Nikakor pa ni utemeljeno, da bi vladi dovolila provizorij za šest mesecev. Deželni zbori morajo svoje delo dovršiti do srede svečana, potem je še

dobra dva meseca časa, da parlament reši redni proračun. Pa tudi politični razlogi govore za štirimesečni provizorij. Vsaka stranka, ki glasuje za šest mesecev, s tem javno prizna, da je v vladnem taboru. Prazna in jalova je trditev, da je provizorij le gospodarskega pomena. Bili so časi, ko so isti gospodje naglašali z vso odločnostjo, da je provizorij »politicum« prve vrste. Kdor torej sedaj z mirno vestjo glasuje za vladni predlog, temu bode užgano znamenje vladne stranke. Ali res sedanja vlada zasluži neomejeno in brezpogojno politično zaupanje? Danes ravno poročajo listi, da vlada zaključila zasedanje in si s § 14. dovoli provizorij, ako zbornica sprejme predlog Pacher-Waldner, da se deželni razdeli 20 milijonov za zvišanje učiteljskih plač. Toda avstrijska zbornica je menda še topa, ker se odločno ne upre zlorabi § 14. Grof Stürgkh je sicer izjavil v odseku, da ni prijatelj § 14., toda ta izjava je sumljiva. Dostavil je namreč: ako zbornica ne dovoli vladi vsega, kar zahteva, pomagati si hoče na drug način.

Seveda so stranke v zbornici, ki so pripravljene vladi vse dovoliti za koncesije. Vlada je tem takozvanim delovnim strankam položila na mizo kar 500 milijonov; 150 milijonov bi takoj izplačala, 350 pozneje. In za polovico milijarde dobi vlada šestmesečni provizorij. Ta modrost je gotovo predraga. (Burno pritrdjevanje.) Vlada pa ima na ledu še brambeni zakon. Koliko pa bode vlada svojim švicarjem plačala za pomnožitev vojaških novincev? (Bučen smeh.) Gotovo bode vlada iste svoje stranke plačala z različnimi železnica-mi. In ta politična korupcija je samo zato mogoča, ker vse davčne predloge leže v zbornici nerešene. Ali pa je sedaj pravi čas za nova državna posojila? Ravno nasprotno je res. Vlada naj le sama čita in proučuje neugodne razmere, ko so obresti že naravnost oduševske. Za živinorejo vlada odklanja 12 milijonov, pripravljena pa je dovoliti neštete milijone za razne investicije, ki niso nujno potrebne. Vlada in njene stranke pa se motijo ako mislijo, da bomo mi to korupcijo mirno gledali. (Živahno pritrdjevanje.) Sedanja vladna večna nima nobene podlage za svoj obstanek. Vedno in povsod so si v la-sah, niti čez ulico si ne upajo skupaj iti. (Smeh.) Vse, kar jih veže, je vladno darilo 500 milijonov.

In vlada hoče najeti to posojilo v jako resnem času, ko vse vre ob naših državnih mejah. Avstrija vendar ni

kot Robinson na samotnem otoku. Naša meja ob jugozahodu je skoraj brez straže, dočim ima naša sosedja ob meji zbranih pet korov. Pač je naša armada poslala kar dva kora vojakov na Hrvaško, da preprečijo proste volitve. (Burno pritrdjevanje.) To je stara metoda. Vlada si misli: Hrvati so mirni ljudje, zato jih moramo potisniti v kot, ustrezati moramo le nagajivim in nemirnim življem, da se pomirijo. Ta metoda je udomačena na Ogrskem in v Avstriji. Vlada torej plačuje tiste, ki se igrajo z izdajo, Jugoslovane pa odvrta, ker so ji bili vedno zvesti. Kako naj pri-prosto ljudstvo sodi o tej metodi? Tako se ne vzgajajo domoljubna čustva!

Včeraj je češki tovariš Udržal naglašal pomen jugoslovanskega prebivalstva za državo. Toda naša vlada, ki sedaj sedi pri obedu, ne razmišlja o Napoleonovem reku, da Avstrija vedno pride z eno idejo in eno armado prepozno. V Avstriji ima vsak narod toliko pravic, kolikor si jih sam vzame. Kdor je močnejši, ta več pograbi; zloglasni § 19. je samo na papirju.

S češkimi poslanci so se jugoslovanski tovariši desetletja borili za razne v ustavi zajamčene pravice. Prišli so drugi časi, ko so Jugoslovani osamljeni, a ne brez poguma. Pokazala se je razpoka na ledeniku. Ta razpoka more postati širša, ko bode prehod nemogoč. Čehom in nam velja opomin: Glejmo, da ne zamudimo prehoda, ker trpela bi oba naroda, veselji pa bi se tretji. To, kar vlada ponuja za šestmesečni provizorij, je danaidski dar z za oduševske obresti. Proč roke, dokler je še čas! (Burno, dolgotrajno odobravanje.)

Dr. Korošec

je utemeljeval svoj predlog, da vlada in zbornica dovolita 3 milijone vsled bede in 12 milijonov za živinorejo. Sedaj si vladne stranke ubijajo glave, kam naj postavijo italijansko pravno fakulteto. Dr. Bilinski vedno kroži po zbornici in išče izhod iz zagate, v kateri so vlada in njene stranke. Tudi mi nismo načelni nasprotniki italijanske fakultete, ker nečemo podžagati veje, na kateri sedimo. Toda odločno moramo ugovarjati, da se Italijani onkraj meje vtikajo v naše domače razmere. Ako nastane vojska, so jugoslovanske zemlje prve, na katerih se bode vršil krvavi ples. Zato zahtevamo, da se naša meja dovolj zastraži. Socialni demokrati pa napadajo prestolonaslednika, ker je menda istega mnenja z nami. (Soc. demokrati prično kričati. Na pomoč jim pride tudi tržaški posla-

nec dr. Gasser, ki kriči: Kdo je ta so-vražnik?)

Dr. Korošec: Govoril sem jasno, čitajte moj govor v zapisniku! Na jugu nimamo potrebnih železnic, na severu pa hoče vlada graditi drage kanale, ki se ne bodo nikdar obrestovali. In ker mi to upravičeno grajamo, smo pa huj-skači za vojsko! V Dalmaciji je hotela vlada graditi most čez Krko; v proračun je postavila 500.000 K. Izdanih je že 200.000 K pa niti kamna še niso pri-peljali za most, ker vse so pobrale raz-ne komisije. (Klici: Čujte!) In ta most bi bil moral biti otvorjen že leta 1908 ob cesarjevem jubileju. (Klici: To je nečuvstvo!) Na Kranjskem na primer uravnava Kamniško Bistrico že mno-go let in zadnja komisija je dognala, da si je Bistrica izbrala že drugo strugo. Vlada menda čaka, da nastane novo jezero, ki ga bodo hodili občudo-vati tujci. (Bučen smeh.) V velikovškem okraju je bilo letos škoda nad 360.000 kron; vlada je dovolila celih 600 kron podpore. En sam italijanski okraj v Istri je dobil 150.000 K. (Burni klici: To je škandal. Dvojna mera!)

Socialni demokrati so v draginjskem odseku glasovali za razne reso-lucije, naj vlada izdatno podpira živi-norejo in tako ublaži draginjo, v proračunskem odseku pa so vsi socialni de-mokrati glasovali proti 12 milijonom v isti namen. To je hinavščina in za agrarce drugih strank pa naravnost sramota. Taki poslanci so politični va-ralice! (Burno pritrdjevanje.)

Nato so govorili še Seitz, dr. Wald-ner, dr. Diamand in Malik, ki so ute-meljevali svoje predloge. Malik zahte-va, naj vlada predloži načrt zakona glede razpore. Med njegovim govo-rom je bil nepopisen krik. Na galeriji so gagale dame, ki menda žive ločene od soprogov in žele zopet v jarem.

Državni zbor.

Volitev delegatov.

Ob 6. uri se je pričela volitev de-legatov. Ker bode pred novim letom zboroval kranjski deželni zbor istočas-no z delegacijama; so kranjski poslanci začasno odstopili delegacijski mandat dr. Korošču, ki pozneje odstopi mesto dr. Šusteršiču. Za Goriško je izvoljen Fačdutti, za Istro Spinčič in za Ba-cijo dr. Čingrija.

Italijanska fakulteta.

Proračunski odsek je dopoldne na-daljeval razpravo o italijanski fakulte-

LISTEK.

Josip Lavtižar:

V daljnih deželah.

2. V Švici.

Iz Innsbrucka je šla pot ob reki Inn proti zapadu. Neki pruski Nemec je poznal vse vrhove gora po imenu ter govoril edino le o svojih turah po tem govorju. Ko smo se pripeljali do Arl-berga, je izstopil ter rekel, da gre rajši peš čez goro, kakor da bi se peljal po železnici. Skoro miloval nas je, češ, kako lepo je zunaj, kako dolgočasno pa v vlakcu. Toda prijatelj, kar je v tvoji glavi, ni tudi v glavi drugih. Mi imamo svojo pot in ti imej svojo. Kot pametni ljudje smo zdrčali skozi 10.240 metrov dolgi predor in došli v četrt ure na postajo Langen, ko je hodil oni vsaj štiri ure.

Široka planota, obrobljena na južni strani z gorovjem Rhätikon, se je odprla pri mestu Bludenz na Vorarlberškem. Najvišji vrh, ki steguje svoje belo hrbtišče proti nebu, je 2962 m vi-soka Scesaplana. Človeka navdajajo veličasna čutila, ko gleda z belim pa-som obrobline snežnike in nič čudne-ga ni, da si želi marsikdo na sinje vi-

šave. Dalj časa nas je spremljevala re-ka Ill, ki namaka pa tudi poplavlja to pokrajino. Izteka se v Ren in dela vod-no mejo med severnim in črnim mor-jem. Pravzaprav bi moral pripadati Vorarlberg po svoji naravni legi in tu-di po ljudskih tipih že Švici. Toda se-daj je z močno vezjo železnice še krep-keje združen z našim cesarstvom.

Kmalu za mestom Feldkirch smo premostili Ren. V bregovih se vidi ne-kaj naselbin, pa niso ne švicarske in ne avstrijske. To je samostojna kne-ževina Liechtenstein, ki je kakor za-gozda vtaknjena med Avstrijo in Švi-co in ima tudi svoje glavno čepirav ne-znatno mesto Vaduz.

Sedaj smo stopili na tla tiste sre-čne države, ki obsega 25 okrajev (kan-tonov) z nemškimi, francoskimi, itali-janskimi in rhätoladinskimi prebival-stvom. In vse te narodnosti prebivajo mirno pod streho »hiše ene«. Švica ima namreč tako modro upravo, da ve-činoma zadovoljuje svoje podložnike, ker se nepristransko drži pravila: Vsakemu svoje! Vsak kanton je ludo-vlada sama zase ter oskrbuje svoje no-tranje zadeve kakor se jej bolje zdi. Le skupne stvari se določujejo od iz-voljenih svetovalcev s predsednikom na čelu za vso zvezno državo. Ko bi se ta izgled stroge enakopravnosti posne-

mal tudi v drugih državah, potihnile bi tožbe o krivicah, ki se godijo posa-meznim narodom.

Švicarji so se začeli v 14. stoletju kot navadni pastirji boriti za svobodo. Nekoliko jih je branila že dežela sa-ma, polna visokih gora, še bolj pa njih pogum. V tem oziru so podobni Črno-gorcem. Prvič so Švicarji leta 1315. v soteski Morgarten premagali Avstrij-ce in tej zmagi je sledila leta 1386. dru-ga pri Sempachu. Seveda sta oba boja zahtevala mnogo žrtev, toda iz žrtev je pognalo novo življenje. V teh dveh bitkah so si priborili prostost ter jo ohranili do današnjega dne. Čeprav so si bili včasih tudi med seboj navskriž, združila jih je vendar zavest, da so otroci ene in iste domovine. Ni ga na-roda v Evropi, ki bi bil tako svoboden kakor so Švicarji, pa tudi ni države, kamor bi zahajalo zaradi njenih na-ravnih krasot toliko tujcev, kakor jih zahaja v Švico. Primerjal bi jo svetovni gostilni, ki sprejema popotnike iz vseh dežel, kot ljube goste in jim naj-bolje postreže.

Ob severnem koncu podolgovate-ga jezera se je zasvetilo v popoldnem solncu mesto Zürich. Koliko gradičev in vil povsod naokoli! Poslopja so buj-no okrašena z različnimi pritlikinami, kakršnih nismo vajeni v Avstriji. Oso-

bito prevladuje zelena barva, baje za-to, da se stinja z zelenjem drevja in jezera. Zürich je največje mesto Švice in zajedno njeno prosvetno sred šče. Kar si moreš misliti modernega na-predka, vse dobiš v Zürichu. Spodobilo bi se, da bi bila tukaj metropola zvez-ne države, a to čast ima Bern, ležeč v sredi dežele.

Vedno bolj smo se nagibali niža-vam, zdrčali čez reko Aare ter se p.i-bližali renski pokrajini. Na mnogih krajih se opazijo vinogradi, kjer se pri-deluje rudeče vino z imenom »švicar-ska kri«. Ren, ki je tekel od sedaj na-ravnost proti zapadu, je naredil tukaj sključeno koleno in se obrnil v ostrem ovinku naravnost proti severu. Kakor da bi se bil zbal Francozov in bi mu bile ljubše nemške dežele.

Prav ob tem ovinku je razpolože-no na obeh bregovih Rena mesto Bas-el, ki hitro narašča. Zaradi ugodne lege. Največ življenja prihaja od se-vera, odkoder hitijo tujci iz Nemčije, Francije, Anglije in Amerike ter po-plavljajo v poletnem času vsi Švico s svojim obiskom. Mesto bi primerjal široko odprtim vratam, ki mora skozi nje vsak, kdor pride od severne strani v švicarsko zvezno državo. Pravi jo, da je Basel bogato in pobožno mesto. Bo-gato radi cvetoče trgovine in obrtništ-

ti: Dr. Korošec je ugovarjal, da se vrši seja proti dogovoru načelnikov. Šilinger je naznanil, da bo predlagal Prago za sedež italijanske fakultete. Dr. Ellenbogen je zagovarjal italijanske zahteve. Malik je pričel govoriti proti in boče jutri nadaljeval govor.

Za državne pogodbenne uradnike.

Odsek za zadeve državnih uslužbencev je predložil poročilo o izboljšanju dohodkov državnim pogodbenim uradnikom. Bistveno se predlaga: Na Dunaju se zvišajo dohodki pisarniškim oficijantom za 5 odstotkov, po krajih, ki so uvrščeni v I. in II. krajnem razredu za 4, v III. in IV. krajnem razredu pa za 3 in pol odstotka. Splošno naj bi se zvišali dohodki povprečno za 20 odstotkov. Pisarniškim pomočnikom in pomočnicam naj bi se zvišali dohodki za 15 odstotkov. Pomožnim slugam naj bi se po odsekovem predlogu zvišali dohodki za 15 odstotkov. Nadalje predlaga odsek, da naj se zvišajo dohodki pogodbenih nastavljenecv v področju naučnega ministrstva za 10, finančnega za 10, davčnim eksekutorjem za 15, pomožnim davčnim eksekutorjem poljedelskega ministrstva 10 do 15, v področju pravosodnega ministrstva za 15, pomožnim jetniškim paznikom, jetniškim paznicam, dostavljalcem in v področju ministrstva javnih del 10 do 15 odstotkov.

Službena pragmatika za srednješolske profesorje.

Vladna predloga glede na službeno pragmatiko srednješolskih učiteljev je izdelana. Zbornici je bila predložena tako pozno radi upravnih ovir. V Lvovu se namreč upirajo priznati naučno ministrstvo kot največjo prizivno oblast. Po novi službeni pragmatiki bodo profesorji srednjih šol postali enaki v činu sodnim uradnikom. Nastavili se bodo kot profesorji samo supletni z izkušnjami. Za 100 kron se povzraha 4. in 5. kvinkvenalna doklada. V prvih letih svojega službovanja bodo profesorji nasproti sodnim uradnikom materialno nekoliko na boljšem, a pozneje se razmerje izpremeni v dobro sodnim uradnikom.

Novi odvetniški in notarski red.

Justični minister predloži zbornici še pred Božičem novo vladno predlogo o novem odvetniškem in notarskem redu.

Italijansko-turška vojska.

Lahi nezadovoljni z vojaškim položajem v Afriki.

»Avanti« poroča, da rimski meročajni krogi niso zadovoljni z vojaškim položajem v Afriki. Pri Tripolisu so Turki in Arabci Lahe prisilili, da so prodirali v najneugodnejšem času, sami so se pa umaknili v zanje ugodne postojanke. Sovražnik zasleduje isto taktiko v Cyrenajki, kjer razpolaga z 21.000 možmi. Lahi pa imajo nad 25.000 vojakov. V Neapelju je zopet pripravljenih 10.000 mož za Afriko. Kakor poroča »Avanti«, bodo razpolagali Lahi v Afriki z 75.000 vojniki, ko se pripelje še teh 10.000 mož na bojišče.

Najhujša bitka cele dosedanje vojske.

Čez Carigrad se poroča iz Dehibatu: V ponedeljek smo (Turki in Arabci) napadli z 9000 možmi, med njimi 650 rednih turških vojakov, laško postojanko Zelel - Hajl, 4 km oddaljeno od Bumeliane. Bila je to najhujša bitka cele dosedanje vojske. Pred vsem smo vrgli Lahe nazaj. Ob tem napadu so izgubili Lah 600 mož, 2 topova in 42 zabojev streliva. Mi smo imeli 240 mrtvih in ranjencev. Ob 2. uri popoldne nas je na-

ter radi ugodne železnične zveze. Pobožno pa menda zato, ker dobiš tukaj vse mogoče sekte (reformovane, kalvine, evngelijance itd.) in ker je Basel središče za razširjevanje Lutrovega evangelija. V misijonskem poslopu se pripravljajo vsako leto okoli 70 mladih ljudi, ki se po dovršenih naukih pošiljajo kot pridigarji med pagane v Afriko, vzhodno Indijo in na Kitajsko. Ni pa treba misliti, da je Basel izključno lutrovsko mesto. Tudi katoličanov je tam veliko, približno 40.000 vseh skupaj. Glavna ali stolna cerkev z dvema zvonikoma je sicer evangelijska, kar se je poznalo že iz tega, ker je bila v nedeljo popoldne skrbno zaklenjena; pred reformacijo je bila samoumevno katoška. Kje so časi, ko je ognjevit cistercijanec Bernard iz Clairvaux († 1153) oznanjeval tukaj drugo križarsko vojsko! Pridobil je s svojo zgovornostjo toliko prostovoljcev, da je nedostajalo suknjenih križcev, ki so jih imeli križarji prišite na obleki. Zato je razrezal svoj plašč ter jim delil koščke, da je dobil vsak znamenje sve-

Vojni položaj v Cirenaiki.

padel sovražnik z velikansko premočjo. Streljanje iz sovražnikovih topov nas je prisililo, da smo morali zapustiti že osvojeno postojanko. Italijani so nas zasledovali. Vnel se je boj mož z možem. Prisilili smo sovražnika, da se je moral zopet umakniti. Ob tej priliki so izgubili Lah 240 mož in tri častnike. Mi smo pripravljeni žrtvovati zadnjega moža, da zopet osvojimo Bumelianu. Bojišče je podobno krvavemu jezeru. Dobivamo ojačenja in se pripravljamo za novo bitko.

Turška zmaga pri Bengaziju.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Turki in Arabci so premagali pri Bengaziju Lahe, ki so imeli v bitki dva bataljona, 1 eskadron, 1 gorsko baterijo in več strojnih pušk. Lah so imeli veliko mrtvih in so se morali umakniti s svoje postojanke. Padel je tudi neki častnik laškega generalnega štaba.

Druga oročila iz Afrike.

Lahi poročajo, da se pripravljajo zasesti Tadjuro in da grade utrdbe na oazi. V Tripolisu pride več laških inženirjev, da zgrade trdnjave v obrambo tripoliškega pristanišča. V Tripolisu so Lah zaprli 15 arabskih šejkov, katere dolže, da so v zvezi s turškim višjim poveljnikom. Lah nameravajo zastražiti tuniško mejo. »Corriere d' Italia« poroča, da je pripeljal neki francoski parnik v Tunis aeroplane namenjene turški armadi. V Tunisu je veliko turških častnikov, ki delajo na to, da bi se tudi tuniški Arabci udeležili vojske proti Lahom. »Sabah« poroča, da želi turška vlada zamenjati vojne ujetnike. Lah imajo 36, Turki pa 150 vojnih vjetnikov.

Laški bojkot proti Nemcem.

»Kölnische Zeitung« poroča iz Rima: Laški zdravniki so sklenili bojkotirati farmacevtske produkte v Nemčiji, če trdijo ne izjavijo, da grajajo izjave nemških listov o laških vojaških zdravnikih. Lah bojkot že izvajajo.

Laške vojne ladje.

Iz Soluna se poroča, da se nahaja 6 laških vojnih ladij v zalivu Daphnis pri Athosu. Pri Rešadiji so pa opazili 3 laške vojne ladje.

Krečansko vprašanje.

Iz Berolina se poroča, da je danski kralj zato obiskal nemškega cesarja, da bi cesar Viljem glede na Kreto nastopil za koristi grškega kralja. Velevlasti so preprečile odpotovanje krečanskih poslancev v Atene. Stališče grškega ministrskega predsednika je z ozirom na Kreto zelo omajano.

tega boja zoper Turke. Tudi je preteklo že več sto let, odkar se je vršil v teh prostorih cerkveni zbor ob času papeža Evgena IV. (1431). Dvorana končila se kaže še dandanes nad kapelo sv. Nikolaja. Naj si ogleda ta prostor vsak, kdor pride v Basel ter se zanima za cerkveno zgodovino.

Menda ne bo nihče zahteval, da bi ga peljal sedaj še po ulicah in mu opisoval mestne znamenitosti. Svet je toliko napredoval ter se prikrojil po enem vzorcu, da so si vsa mesta glede stavb zelo podobna. Kar vidiš tukaj, vidiš tudi drugje. Vendar pa rad pripoznam, da se je ohranila v Baslu še marsikaka zgradba iz s ednjega veka. Ostalo je nekaj gotskih cerkva, starih stolpov in mestnih vrat, ki dajejo mestu starinski značaj. Jako lepa je tudi okolica. V daljavi se vidijo začetni griči trojnega gorovja, ki obkrožuje pokrajino: Jura na švicarski, Vogezi na francoski in Schwa zwald na nemški strani.

(Dalje.)

Izprememba ustave v Turčiji.

V Carigradu se trdi, da namerava veliki vezir izpremeniti ustavo tako, da bi smel sultan zbornico razpustiti oziroma jo odgoditi za dobo enega leta, četudi temu ne pritrdi senat. Sajd upa za svoj predlog v zbornici na potrebno dvotretjinsko večino, če bi se pa upiral senat, imenuje 15 novih senatorjev.

Neprestani boji ob bulgarski meji.

Iz Carigrada se poroča, da se neprestano vrše boji med bulgarskimi in turškimi obmejnimi stražami pri Tomrašu.

VOLITVE NA HRVAŠKEM.

Danes volijo na Hrvaškem 59 poslancev za hrvaški sabor. V razpuščenem saboru je bilo med poslanci te skupine 15 vladinovcev, 22 pristašev koalicije, 13 stranke prava, 4 kmečke stranke, 3 osješke skupine in 2 poslanci izven strank. V volilnem boju je danes 162 kandidatov, in sicer 42 vladinovcev, 45 koalicionašev, 34 pravašev, 16 pristašev Radiča, 13 radikalnih Srbov, 2 kandidata osješke skupine in 10 socialnodemokratskih kandidatov. Volilo bo danes 59 okrajev, jutri 14 in v ponedeljek 15 okrajev.

Volitev bana ni gotova.

Iz Zagreba se poroča, da so vladne odredbe glede na volitve v prvem zagrebškem volilnem okraju in v Ogulinu volilce tako razburile, da je sklenilo veliko pasivnih volilcev, voliti opozicionalca, da tako protestirajo proti nasilnostim vlade.

Hišne preiskave po uredništvih in konfiskacije opozicionalnih listov.

Vlada je izvedla hišne preiskave po uredništvih opozicionalnih glasil, ne da bi bila kaj dobila. Opozicionalni volilni letaki se trgajo s sten, letaki vladnih kandidatov se prilepljajo s pomočjo policije. V Zagrebu je navidezno mirno, a kako razburjeno je hrvaško ljudstvo, si lahko vsak predstavlja. Vlada je ukazala konfiskovati 13. in 14. t. m. vse opozicionalne liste zato, da volilci na deželi ne dobe po listih informacij od strankinih vodstev.

Vojaška asistenca 97. pešpolka.

Iz Trsta se je odpeljalo več stotnij 97. pešpolka na Hrvaško pomagati delati volitve hrvaški vladi.

NEVARNO OBOLELI SCHÖNERER.

Kakor smo že poročali, je nevarno obohel znani vsememški voditelj Jurij Schönerer, ki je zdaj v 70. letu. Rojen je bil 17. julija 1842 na Dunaju. Posvetil se je poljedelstvu. Ko je bil l. 1873 prvič izvoljen v državni zbor, je zastopal stališče, naj se avstrijski Nemci združijo z Nemčijo. Schönerer je bil hud antisemit. Ko je vdrl v judovsko uredništvo »Neues Wiener Tagbl.«, je bil 5. majnika k888 obsojen v štirime-sečno ječo in je izgubil plemstvo (bil je namreč vitez) in državnozborski mandat. 1897 in 1901 je bil zopet izvoljen v državni zbor, kjer je vodil malo skupino vsenemcev, a veljave v zbornici ni imel nobene. Schönerer je tudi uprizoril v Avstriji odpadniško gibanje in je silil Nemce v protestantizem. Sam je tudi prestopil k protestantom.

Dnevne novice.

+ Zmaga S. L. S. Pri občinskih volitvah v Smartnem pri Litiji je zmaga la S. L. S. v vseh treh razredih z veliko večino.

+ Zavednost narodnih naprednjakov. Kadarkoli zmaga kje S. L. S., je kakor amen v očenašu v »Narodu« brati, da so zmagali »nezavedni elementi« na komando fajmoštrov, kaplanov in mežnarjev, liberalci pa so seveda politično in kulturno zavedni, naj zmagajo ali propadejo. Kako pa stvar v resnici izgleda, naj pouči neka izjava v včerajšnjem »Narodu«, ki jo je podal občinski tajnik Josip Oblak iz Zirov, katerega so naprednjaki v »Narodu« napadli, češ, da je on liberalnega poraza kriv. Gospod Oblak pa odgovarja tako-le: »Glede prepisa volilnih imenikov v Žirih me je napadel dopisnik »Slov. Naroda« iz Zirov in me s tem prisilil podati sledeče pojasnilo: Res sem prepiral na prošnjo volilne imenike klerikalcem, toda proti plačilu. Ponudil sem se pa tudi naprednjakom, da jim prepisem imenike, in sicer brezplačno. Priča lahko občinski sluga. Naprednjaki so bili pa toliko komodni, da se še zmenil ni nihče za mojo ponudbo. Ko jih je bil zadnje nedeljo pred volitvijo podrezal gosp. Fr. Tavces iz Idrije, da naj dajo prepisati imenike v svrhu kontrole od strani zapnikov pri volitvi, so mi šele naročili, da naj jih njim prepisem, kar sem tudi rade volje storil, in sicer brezplačno! Pa kaj so jim ti volilni imeniki pomagali, ker jih ni nobeden rabil! Še toliko se niso trudili, da bi bili v imenikih svoje somišljenike zaznamovali. Na dan volitve so pa ti imeniki ležali na mizi v volilni dvorani brez vse koristi, še zmenil se ni nobeden zanje. Prosim torej, kaj bi takim lenuhom, kot so Žirovski naprednjaki, pomagalo, ko bi imeli ta prepis že meseca avgusta, ko se zadnje dni ni nikdo zanj brigal. Štiri mesece so imeli čas delati, pa so le roke križem držali.« — Takšni so pristaši narodno-napredne stranke v Žireh, ki jo je sam dr. Tavčar, ko se je ondi sokolski dom otvoril, označil za nepremagljivo trdnjavo liberalne misli in najbolj prosvetljeni kraj kranjske dežele izvzemši Ljubljano! — Kaj še drugod! In spričo tega bo »Narod« seveda še nadalje pisal, da tako »zavednih elementov« ni, kakor so »narodni naprednjaki«.

+ Liberalni bratci se zadnje čase med seboj vedno manj razumejo. Tisti, ki se zbirajo okoli glasila »Učiteljske tiskarne«, ne morejo namreč razumeti, kako je mogel dr. Ravnihar, ki je gmel zoper dr. Hochenburgerja, vstopiti v vladno večino. V najnovejšem času pa je nastalo v liberalnih vrstah novo nespornostno. Dr. Ravnihar se namreč v »Narodu« strahovito zavzema za laško univerzo, bodisi na Dunaju, v Pragi ali celo v Trstu. Mož se zanj skoro hujše vleče kakor Lah sami. Tega pa »Jutrovci« tudi ne morejo kapirati. Zato danes pregorke občudovatelje laške kulture v uvodnem članku perejo, češ, to so »smešni ljudje, ki jih ne moremo več smatrati za Jugoslovane«. Sicer se obračajo zoper liberalne Dalmatince, a očitno merijo tudi na Ravniharja, ki je s Čehi ves v ognju za laško fakulteto in naše poslance napada, ker zastopajo stališče, da se morajo izpolniti preje jugoslovanske kulturne zahteve, preden se more Lahom fakulteto dovoliti. — Ravnihar bo liberalce še čisto zmešal.

+ Kaj je na Hrvaškem mogoče. Dr. Tomašič je nadkrilil Khuena, to se mu mora priznati. Dr. Ante Pavelić je dobil na kolodvoru v Samoboru, kamor je prišel na volilni shod, odlok okrajne oblasti, v katerem se mu zabrani vsako bivanje v njegovem lastnem kandidatem okraju in sicer iz sledečih razlogov:

1. Je v Samoboru leta 1904 ob priliki volitev prišlo do »prolijevanja krvi«, se je »palilo, razbijalo i tuklo« in so od takrat še danes »strankarske strasti tako razburkane«, da ni oblasti, »ki ima čuvati javni mir in red«, mogoče kak javen shod dopustiti.

2. Je g. vplečeni gospodin doktor dr. Ante Pavelić, 8. t. m. imel shod v Stupniku, pri katerem je bilo življenje kandidata v nevarnosti, da ga ni načelnik občine branil.

3. Je gosp. dr. Janko Pavelić 10. t. m. v Rakovem potoku »lastnoročno trgati plakat svojega protikandidata«.

4. Je dr. Pavelić istega dne na shodu pri Sveti Nedelji »tako napadal poštenje odsotnega protikandidata, da ni bilo to z razvijanjem političnega programa v nobeni zvezi in ni to sploh za kulturnega človeka dostojno«, in

5. »Mora oblast svojo avtoriteto čuvati«, vsled česar se je moral dr. Pavelić, kakor hitro je to pismo prebral, vrniti v Zagreb in sicer ni smel niti na-

vlak čakati, ampak si voz najeti, za njim pa sta se peljala orožnika, da se prepričata, se li res v Zagreb pelje.

Kakor bajka iz Tisoč in ena noč!... Drugi slučaj:

Opozicijski kandidat dr. pl. Nikolić se je v Ogulinu na trgu razgovarjal s kanonikom Brozom. Detektiv, ki na vsak korak protikandidatov pazi, pristopijo in zabranijo pogovor, češ »ni dovoljeno v volilni dobi na volilce pristiskati in jih pregovarjati«.

Godi se to na Hrvaškem, v avstro-ogrski monarhiji, v srednji Evropi; čas: sedanost.

+ Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je dobila v času od 1. januarja 1910 do 30. novembra 1910 brez volil 199.503 K 21 vin.; od 1. januarja 1911 do 30. novembra 1911 pa le 125.560 K 74 vinarjev, torej v tekočem letu v istem času 73.939 K 47 vin. manj. Vzela pa je družba iz glavnice leta 1910. 10.994 K, leta 1911 pa 85.093 K 96 vin. Kakor se vidi, nimajo plesi, ki jih prireja družba sv. Cirila in Metoda, nobenega blagoslova. Tudi izključitev duhovščine od te družbe ni bila srečna! Ko bodo liberalci družbo uničili in vse zagospodarili, začeli bodo vabiti na skupno delo! Spametujte se, dokler je še čas! (Primorski list.)

+ Liberalen prispevek z Brezj. Pristaš liberalne stranke gostilničar Pezdilč je daroval za Orle na Brezjah 25 K, ker mu je p. Henrik Damiš žalitev odpustil.

+ Gospodje jugoslovanski sodrugi se v svoji »Zarji« zaletujejo v naš patriotizem. Dobro, o tem se s socialnimi demokrati ne bomo prepirali. Nekaj drugega! »Zarja« pravi, da pride Slovci kot Avstrijci na svet ravnotako kakor pride na svet z nosom ali z ušesi, zato se s to rečjo ni treba ponašati. Ali so jugoslovanski sodrugi tudi glede narodnosti takega mnenja? Če so dosledni, jim mora biti ravnotako vseeno, ali so rojeni kot Slovenci ali Nemci, to se pravi, da nimajo nobenega narodnega ponosa in zavednosti kakor se n. pr. g. Etbin Kristan ne ponaša s tem, da ima črno brado ali g. Kocmur, da ima plave brke. Zdaj nam je razumljivo, zakaj »jugoslovanski« sodrugi ničesar ne pijejo o sporu med nemško in češko socialno demokracijo, oziroma se nočejo zavzeti za Čeha. Njim je pač narodno vprašanje bagatela, da le dobivajo od nemške centrale na Dunaju redno podpore, da ne zmrznejo rdeče strokovne organizacije in njih tajniki. To je stališče jugoslovanske socialne demokracije.

Občinski odbori Slov. ljud. Stranke: darujte za »Slovensko Stražo! Sedaj je čas, ki že poteka, v katerem se sklepajo občinski proračuni, v katerih se določajo prispevki v razne dobrodelne namene. Koliko je naših občin, koliko naših občinskih odborov, ki so dovolili prispevke za našo »Slov. Stražo?« Reči moramo, da zelo malo! Nasprotna stranka dela vse drugače. Kjer ima v občinskem odboru liberalci še količkaj vpliva, — veliko takih odborov sicer ni več —, povsod je med občinskimi izdatki proračunjen kak znesek za leto 1912 v prid Ciril-Metodovi družbi. Ali menijo naše občine in naši občinski odbori v svoji ozkosrčnosti, da nimajo enake pravice — da ne rečemo dolžnosti — podpirati obmejne Slovence s prispevki za našo »Slovensko Stražo?« Zavedne občine in zavedni občinski odbori Slov. Lj. Str.: darujte v obilni meri za »Slov. Stražo!« Nobeno oblastvo Vam ne bo branilo teh prispevkov!

— Občinske volitve za občino Sorico. Iz Sorice: C. kr. deželna vlada je razveljavila občinske volitve, ki so se vršile 25. oktobra na Zalemlogu za občino Sorica vsled nepostavnosti pri sestavi imenika v I. in II. razredu in še več drugih nepravilnosti. »Slovenski Dom« je takrat poročal: »Da so farovski kimovci oziroma klerikalci sramotno pogoreli, zmagali pa neodvisni kmetje«. Doma pa pred volitvami s to »farbo« niso upali na dan. Sedaj je upati da jih bo ljudstvo do dobra spoznalo. In tako je prav!

— Pri občinskih volitvah v Metliki so si liberalci le z najsikrajnejšimi sredstvi ohranili to, doslej najbolj trdno liberalno trdnjavo. Mnogo veselja pri tem ne morejo občutiti. Pred leti se jim niti sanjalo ni, da bodo celo za Metliko morali bojevati tako krut boj. Iz Metlike smo dobili danes naslednjo brzojavko: Prvi nastop S. L. S. pri volitvi v občinski zastop mesta Metlike ob strahovladi in nesramnosti liberalcev zadovoljiv. V prvem razredu so dobili naši 38, nasprotniki 65, v drugem razredu naši 118, nasprotni 139, v tretjem razredu naši 184, nasprotni 287. Liberalci so napadli hiše naših, v kmetijsko društvo sta bila oddana dva strela. — S takimi nasilstvi so si enkrat liberalci mogli za enkrat še ohraniti gospodstvo v Metliki. Drugod se

jim pa vse tako podira, da so z vsakim dnevom žalostnejša stranka.

— Praznik sv. Štefana. Rimski papež Pij X. je na prošnjo avstrijskih škofov določil, da ostane letos dan sv. Štefana zapovedan praznik. Nove določbe glede praznikov dobe veljavo šele v prihodnjem letu, kar bo duhovščina ljudstvu oznanila, ko dobi od preč. ordinarijata navodila.

— Smrtna kosa. Goriški listi poročajo, da je v Gorici nagloma umrl Fran Leban, vpokojeni sodni oficijal. — V Gorici je umrl E. Leberherz, lastnik tovarne vžgalic v Gorici. — V Hallu pri Inostu je umrla v 62. letu svoje starosti velezaslužna usmiljena sestra Anakleta Ferjančič, doma iz Goč na Vipavskem. — Umrl je v Zagrebu podpredsednik stola sedmorice dr. Franjo Burgstaller.

— Imenovanje. Kranjski deželni predsednik je imenoval c. kr. stavbnega adjunkta Karola Kosa v Ljubljani za defitivnega c. kr. inženirja in stavbneega eleva pri c. kr. poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Gradcu Konrada Krennerja za prov. c. kr. stavbneega adjunkta v državni zgradbeni službi na Kranjskem.

— Božične počitnice se prično na srednjih in trgovskih šolah že z včetim 23. decembrom.

— Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je priznala deželna vlada delavcu vevške papirnice Jožefu Remcu.

— Sodba liberalcev o učiteljskih plačah. Notica, katero smo objavili v »Slovincu« z dne 13. t. m., je mistifikacija. Občinski odbornik Marolt Jože je postenjak in kljub silnim prošnjam ni hotel podpisati znane lažnjive pritožbe zoper g. A. Kopitarja, kaplana v Leskovcu. Sam izjavlja, da dotičnih besedi sploh ni govoril. Notico je poslal nekdo iz Krškega pod imenom učitelj Rostohar.

— Us anovo letnih 609 K za služatelja visoke šole za živinozd avništvo na Dunaju ima c. kr. kmetijska družba od c. kr. kmetijskega ministrstva za enega dijaka s Kranjskega na tej visoki šoli. Ta ustanova bo koncem tekočega zimskega semestra 1911/12 prosti in jo tedaj družba odda pričenši s poletnim semestrom. Prosilci, ki so že vpisani kot revni slušatelji na visoki šoli za živinozdnavništvo na Dunaju, ki so rojeni Kranjci in se zavežejo službovati kot živinozdnavniki na Kranjskem, naj svoje prošnje vložijo do dne 15. januarja 1912 pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— Zimski sport na Gorenjskem. Ravnateljstvo državne železnice v Trstu je izdalo te dni posebne odredbe glede zimsko sportnih vozniških listkov. Kakor prejšnja leta, tako bode tudi v letošnji zimski sezoni oddajala deželna zveza za tujski promet na Kranjskem in Ljubljani (Tourist-Office) znižane sportne vozne listke za sportna, turistična in planinska društva. Vsak član teh društev se pa bode moral legitimirati s posebno izkaznico, katera mora imeti tudi sliko člana in podpis društva h kateremu pripada član. Tudi te izkaznice bode oddajala deželna zveza. Za mesto Kranj bode preskrbela podružnica »Slovenskega planinskega društva« v Kranju vozne listke od deželne zveze v Ljubljani. Znižani zimsko sportni listki imajo 5 dnevno veljavnost in se mora nastopiti vožnja le ob nedeljah in praznikih oziroma 1 dan pred nedeljo oziroma praznikom. Vozne cene so znatno znižane in stane vožnja iz Ljubljane na Bled tja in nazaj II. razred K 620, III. K 390; iz Ljubljane v Bohinjsko Bistrico tja in nazaj II. razred K 770, III. razred K 490. Iz Ljubljane v Kranjskogoro II. razred K 690, III. razred K 440. Iz Kranja v Bohinjsko Bistrico II. razred K 540, III. razred K 340. Postajenačelnštvo v Bohinjski Bistrici in Bledu bode telegrafično naznanjevalo vsak četrtrek in vsako soboto zjutraj vremensko poročilo. Deželna zveza za tujski promet bode skrbela, da se objavijo vremenska poročila v časopisih, tudi bodo razobešena v izložbah Tourist-Office, trgovini Magdič in Benedikt. Na postajah južne in državne železnice bodo ta vremenska poročila tudi razobešena pri blagajnah.

— Demonstracija dunajskih brivcev. Brivski pomočniki na Dunaju se zavzemajo za nedeljski počitek. Dne 14. t. m. so imeli v ta namen shod, po katerem so priredili demonstracijski izprevod na Mariahilferstrasse, kjer so demonstrirali pred brivnico zadružnega načelnika Wolfa. Policija je razkropila demonstrante.

— Naše ženstvo ne moremo z nobenim darilom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica«.

Koroške novice.

k Stolni prošt celovski dr. Müller umrl. Iz Celovca nam brzojav prinaša žalostno vest, da je ondi umrl stolni prošt preč. g. dr. Müller. Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri popoldne. Pokojni prošt je bil zaveden Slovenec, ki je podpiral po svojih močeh slovensko stvar na Koroškem. P. v m.!

k Nemški Volksrat za Koroško je imel preteklo nedeljo zaupno zborovanje koroških zaupnikov. Iz poročil nemških listov posnamemo, da hoče posvetiti Volksrat posebno pozornost naselniškemu vprašanju med Slovenci. Izvolil se je zato poseben komite. Zborovalci so naglašali »nevarnost«, ki preti »nemški« Koroški od strani štajerskih in kranjskih Slovencev, ki se naseljujejo med koroškimi Slovenci. Naglašamo, da to ni nobena nevarnost za nemško Koroško, ker Slovenci iz drugih dežel kupujejo le slovenska posestva med Slovenci. Sklenili so tudi izdajati »Freie Stimmen« po štirikrat, za Celovec in Beljak pa petkrat na teden. Kakor javlja ta list, bo od novega leta izhajal res petkrat po isti ceni. Slovenci osnujmo v vseh naših župnijah podružnice »Slovenske Straže«, organizirajmo obrambno delo, da se obvarujemo navalov naših sovražnikov!

k Miklavžev večer, ki se je vršil zadnjo nedeljo pri Trabesingerju v Celovcu, je privabil zopet mnogo Slovencev iz Celovca in okolice. Dvorana je bila natlačena polna; vsak kotiček zaseden. Le igra »Sokratov god« ni primerna — tudi za tako občinstvo ne, kakor je bilo v nedeljo tam zbrano, kaj se le za otroke, katerih je bilo precej navzočih. Igra je brez vsake vrednosti. Če hočemo, da postane celovski oder vzgojevalen oder za deželo, moramo poskrbeti za druge, boljše igre!

Štajerske novice.

š Občinske volitve pri Sv. Trojici v Halozah. Kdo ne pozna lepih Haloz? Najboljša kapljica raste tam. Ljudje so tudi dobri, a žalibog gospodari jim tuje. Občino imajo Nemci v rokah in tudi po svojem gospodarijo. Dne 4. t. m. so bile občinske volitve. Volit so prišli tudi trije domači duhovniki, ki so redovniki (minoriti) in katerih red že nad 300 let to faro oskrbuje. Njihove izkaznice so bile z redovnim imenom napisane in so dosedaj zmirom pod tem imenom volili. Ali glejte čudo! Sedaj pa niso smeli voliti. Volilna komisija, ki je obstajala iz samih nasprotnikov, — 1 je ud nemškega Volksrata, drugi je Malikijaneec, tretji štajercijaneec, četrti nemčur — je glasovnice in pooblastila vseh treh gospodov zavrgla, češ državni zakonik ne pripozna redovnega imena, ampak samo krstno ime in jih ni pustila voliti, akoravno so imeli v vseh treh razredih volilno pravico. Povrh pa so se še godile take nepostavnosti in gorostasne krivice, katerih je zmožen samo narodni odpadnik. Seve, da se je poslal in vložil priziv zoper te volitve, pa župan je priziv, kateri je bil pravčasno vložen uradno vrnil, češ naj ga gospodji sami pošljejo, kar se je tudi zgodilo.

š Naše priredbe. Hoče. Kat. bralno in gospodarsko društvo ima v nedeljo 17. t. m. po večernih svoj redni občni zbor. Govoril bode č. g. profesor dr. Fr. Kovačič, katerega smo vselej z velikim zanimanjem poslušali. — S v. Peter v S v. d o l. Prihodnjo nedeljo dne 17. t. m. se vrši v Društvenem domu ob 2. uri popoldne prvi občni zbor Savinjskega okrožja dekleške zveze. Govori profesor g. dr. Hohnjec iz Maribora. — Trbovlje. V nedeljo 17. t. m. popoldan ob 3. uri vse v Društveni dom, kjer bo imel zanimivo predavanje zdravnik dr. Schwab iz Celja. Vstop vsakemu prost.

š Nevarno je obolel župan in ravnatelj Gustav Vodušek v Trbovljah. Zelimu mu skorajšnjega okrevanja.

š Iz Polzele. Šolarji slovenske šole prirede na Štefanovo ob 3. uri popoldne pri g. Cimpermanu čarobno božično igro: »Palčke« v korist sebi, to je — božičnici. — Vabijo prav prijazno rodoljube od blizu in daleč, da jih posetijo na Štefanovo.

š Nemška šola v Vuzenici — zaprta. Komaj so tukajšnji Nemci s poukom šulferajnske šole pričeli, že jim je okr. glavarstvo prepovedalo nadaljevati s poukom v gostilniških prostorih. Zdaj pa kurijo noč in dan novo poslopje, da bi se posušilo do kolavdacije.

— Umrl je na Vranskem 14. decembra znani učitelj Rudolf Vrah. Služboval je nekaj časa v Ljubljani, potem na Vranskem. Spisal je mnogo mladinskih spisov in bil znan po svojem lepem glasu. Jetika je pretrgala nit mlademu življenju. P. v m.!

š Božičnica v Celju. V nedeljo 17. dec. se priredi božičnica v celjskem »Narodnem domu«, pri kateri bodo ob-

darovani ubožni učenci obeh okoliških šol ter otroci otroškega vrtca šolskih sester. Na sporedu so deklamacije, igre, petje in več drugih zanimivosti. Vsi celjski in okoliški Slovenci so k prireditvi uljudno vabljeni.

š Dražba zakupa užitninskega davka. Dne 18. t. m. se vrši pri finančni okrajni direkciji v Mariboru dražba zakupa užitninskega davka na vino, mošt in meso za okraje Polčane, Dobra — Velika Pirešča za leto 1912 in po potrebi tudi za l. 1913 in 1914. Natančni pogoji se lahko vpogledajo pri okr. finančni direkciji v Mariboru.

š Že zopet celjska pošta. Pred par dnevi se je mudila neka stara ženica na tukajšnji pošti pri denarnem oddelku. Govorila je s tam službujočim uradnikom nekim Merlinom slovenski, a uradnik ji ni niti besedice hotel odgovoriti slovensko, dasiravno ga ženica ni nemško razumela in se je morala obrniti na druge stranke, da so ji raztolmačili. Opozarjamo pošto ravnateljstvo v Gradcu, da namesti pri naši pošti ki je skoro izključno v slovenskem kraju, slovenske uradnike, nemške pa naj prestavi na nemško ozemlje.

š Železnica Ljutomer — Ormož. Posebna komisija pregleduje od 10. decembra naprej črto, po kateri se bo izpeljala železniška zveza med Ljutomerom in Ormožem. Komisija ima tudi nalogo odkup zemljišč za železnico izvršiti. Z deli se začne spomladi l. 1912. Ta proga je menda najbolj potrebna na Štajerskem. Karakteristično je za naše razmere, da se tako kratka progica kot je med Ljutomerom in Ormožem, tako dolgo ne izvrši. Če bi bili naši kraji na Gornjem Štajerskem. bi se ta proga že gotovo davno dogotovila. Krivi so temu mnogo tudi liberalni Središčanci, ki so vedno zastopali svoje težnje, da se naj zida nova železnica od Središča proti Ljutomeru. Ta nerodna zahteva je seveda vsa za deva samo zavlačila in zakrivila, da med Ormožem in Ljutomerom ne piha hlapov.

š Avtomobilni rešilni voz. Reševalni oddelk prostovoljnega gasilnega društva v Gradcu si namerava nabaviti s prostovoljnimi doneski prihodnje leto avtomobilni rešilni voz.

š Ljubljanska kreditna banka je ustanovila v Celju podružnico.

š Zvišana doklada na pivo. Iz Ptujja: Naši mestni očetje so sklenili zvišati mestno doklado na pivo od 1 K 40 v na 2 K. To je maslo naših velikih šev-zganjarjev, ki ne morejo trpeti, da bi ljudje namesto njihovega strupa pili pivo.

š Dečki — vlomilci. Iz Laškega trga se nam piše: Pri posestnici in trgovki Mariji Šoper v Laški okolici je večkrat v noči skozi okno vlomil nek zlikovec ter kradel denar in druge reči. Postavili so nekega fanta, ki je ponoči pazil na trgovino. Priplazil se je 7letni deček Jožef Bodlan v spremstvu dečkov Martina in Jožefa Zupanc. Sneli so okno in Bodlan je šel v trgovino, Martin in Jožef Zupanc pa sta ostala zunaj na straži. Ko je prišel 7letni Bodlan zopet skozi okno iz trgovine, je prinesel 20kronski bankovec v roki. Pri tem se ga prijel. Dečki so vse ukradene reči in denar zapravili.

š Ukradena hranilna knjižica. Posestnik Matija Kunej v Stražah pri SI Gradcu je pil v neki gostilni celo popoldne in še pozno v noč. Ko je hotel plačati, je zapazil, da mu je ukradena hranilna knjižica, glaseča se na 2000 K. V knjižici se je nahajal tudi en stokronski bankovec.

š Oče in sin nevarno ranjena. Iz Žetala poročajo: Na Andrejev sejem se fantje iz rogaške fare z noži zrezali dva naša vrla farana, očeta in sina Jurja in Simona Potočnika iz Brezja. Konč te »šale« se bo odigral pred sodnijo. Najbrž bota oba umrla. Oče leži doma, sin v Celju v bolnišnici. Ali bo tega enkrat konec?

š Star grob. Zdole pri Vidmu: Pred nekaj dnevi so delavci pri prekopavanju zemljišča stotnika Riharda Kleinskega iz Ljubljane zadeli na star grob. Našli so v njem nekaj kosti, lonce s pepelom, neko sekalo in precej dolgo, še dosti dobro ohranjeno sulico. Tudi pred več leti so v našem kraju izkopali različne starine. Kakor se je zdaj pokazalo, je tukaj za starinoslovce še vedno kaj najti.

š Tatvina v oskrbovalnem zavodu. 12. t. m. priplazil se je v oskrbovalni zavod v Zidanem mostu nek mož in ukradel nekemu potujočemu rokodelskemu pomočniku, denar, perilo in obleko v vrednosti okrog 100 kron. Nato je izginil in pustil tam legitimacijo glasečo se na ime agenta Jakoba Amon. Kakor se sumi, je tat tudi to legitimacijo ukradel in jo pustil tam, da bi oblast premotil. Šele zjutraj je zapazil pomočnik tatvino.

š Aretacija ciganskega para. 33. letni v Maierhofu na Štajerskem rojeni

ciganski godec Janez Jungwirth in 26-letna ciganka Julijana Roy, rojena v Schwarzenbachu sta bila zaradi različnih tatvin zasledovana od celjskega okr. sodišča s tiralnico. Te dni se ju je posrečilo aretovati na Dunaju v nekem hotelu. Izročili so ju deželnemu sodišču na Dunaju, katero ju bo predalo celjskemu okrožnemu sodišču.

Iz ljubosumnosti. Iz Šoštanja se nam piše: V nedeljo se je nahajal posestniški sin Blaž Kugonič iz Skornega v neki gostilni v Šoštanju s svojo prijateljico. Tam je popival tudi tovarniški delavec Mihael Božič, ki je prisedel k Kugoničevi mizi in dal njegovi prijateljici piti iz svojega kozarca. To je Kugoniča tako vjelo, da je Božiča udaril s pivno steklenico po glavi s tako močjo, da se je steklenica razbila. Božič se je ves s krvjo oblit zgrudil na tla in zadobil težke poškodbe na glavi, katerih posledica gotovo ne izostane. Kugonič so orožniki aretovali.

Ljubljanske novice.

Iz Ljubljanskega Slovenci in Slovenke! Zopet se bližamo koncu leta in zopet trkajo ubogi koroški slovenski otročiči na naša srca, proseč darov za »Božičnice«. »Südmärka« je posebno letos vrgla tisočake in tisočake za »Božičnice« med koroške Slovence, da bi tako pridobila nemškemu vplivu lovske stariše in otroke. Iz slovenske Koroške so letos naravnost obupni klici na pomoč. Kakor lani, se tudi letos iz Ljubljane priredi mnogo slovenskih »Božičnic« slovenskim otrokom na Koroškem. Darežljivim Slovencem in vsem plemenitim Slovenkam v Ljubljani prilagamo danes položnice v korist »Božičnicam« koroškim slovenskim otrokom. Vsak, ki je lani dal, naj tudi letos daruje, ki se je lani usmili ubogih slovenskih otročičev, po katerih tujec steguje pohlepne svoje roke, naj tudi letos izpolni in odpošlje priložene položnice! Ožive naj se pa tudi novi dobrotniki — vsak naj daruje, kolikor je v njegovi moči, vsak in vsaka naj nabira med svojimi znanci. Postavimo naš vinar za tuj goldinar! Tako pripravimo zatiranim bratom in sestrkam veselo »Božičnico«, njihove duše dvignemo v upu na lepšo bodočnost! Prosimo, da se položnice rabijo samo za odvoščiljanje darov za »Božičnico« koroškim slovenskim otrokom in za nobena druga plačila! Nabiralke in nabiralci naj imena dobrotnikov in dobrotnic napišejo na drugi strani položnic.

Iz agrarne službe. Poljedelski minister je imenoval vsjega agrarnega inženirja Hugona Königa v Ljubljani za agrarnega nadzornika.

Iz Poslopja trgovske in obrtne zbornice. Trgovska in obrtna zbornica kranjska namerava kupiti poslopje umrlega grofa Waldersteina v Knafljevi ulici.

Iz Ljubljanskega uradniško gospodarsko društvo ima, kakor napovedano, jutri v soboto, dne 16. decembra ob 8. uri zvečer v salonu restavracije »Pri Levu« na Marije Terezije česti izredni občni zbor. Načelstvo opozarja člane, da treba polnoštevilne udeležbe, ker je zborovanje važno.

Iz Vojaška asistenca pri volitvah na Hrvaškem. Jutri odide še ena stotnica tukajšnjega 27. pešpolka na Hrvaško za asistenca pri saborskih volitvah. Nastanjena bo v Pregradi.

Iz Sreča v nesreči. Ko je vozil sinoči osebni vlak št. 76 proti Ljubljani, je peljal viški cerkovnik med čuvajnicama 644 in 643 voz peska čez prelaz. Ko je bil z vozom ravno na sredi proge, je čuvaj zaprl prečnice in tako ni mogel cerkovnik pred bližajočim se vlakom ne naprej ne nazaj in tako si je izbral izmed dveh izgub manjšo. Odpregel je naglo konja ter ju zapeljal na stran proge. V tem pa prisopihala vlak ter zadene v voz, kateri je bil trenutoma zdrobljen na drobne kose. Ko bi ne bil mož zadnji čas zapazil vlaka in bi tako naglo ne izpregel, bi vlak usmrtil njega in konja. Strojevodja je vlak nato ustavil ter napravil vsled tega tri četrt ure zamude.

Iz Umrla so v Ljubljani: Josip Marinič, tesar, 49 let. — Helena Matko, zasebnica, 67 let. — Josip Göstel, delavec, 76 let. — Frdja Cilenšek, žena c. kr. profesorja, 59 let.

Iz Po silni vojak. Kakor smo že včeraj poročali, je kleparski pomočnik Karel Ecker predvčerajšnjim zagrešil v neki gostilni v Selenburgovi ulici hudodelstvo javnega nasilstva, potem pa pobegnil, si neke prekrbnel uniformo ter hodil kot prostak 71. pešpolka brez bodala po mestu. Včeraj ga je policija izsledila v nekem izkuhu in aretovala. Nasilneža so izročili sodišču.

Iz Tatice povedala napačno ime. Te dni smo poročali, da je policija priela

19letno služkinjo Marijo Češark iz Ribnice. To pa ni res. Prijeta nepoštena služkinja se piše Ana Češark, je doma iz Ribnice in je stara 15 let. Ana Češark je namenoma rekla, da je Marija in stara 19 let, ker je slučajno vedela, da je neka 19 let stara Marija Češark iz Ribnice, ki pa ni njej v sorodu, tudi v službi v Ljubljani. Seveda se ji zvit načrt, da bi pred policijo in svetom Marija Češark imela črno piko, ni posrečil, ker je ravno po časopisih Marija Češark zato izvedela in je takoj storila potrebne korake, da se je zlobni namen 15letne navihanke Ane Češark preprečil.

Iz Umrla sta v deželni bolnišnici vpokojeni učitelj Franc Papler iz Borovnice in bivši ljubljanski policijski uslužbenec Ferdinand Müller.

Iz Restavracija „Golovec“ bo v kratkem času otvorena. Lepa in praktična stavba, ki jo je sezidal g. Anžič na golovškem razgledu, je že dodelana. Dobrodošla bo tudi športnikom, ker bo od nove restavracije napeljano tudi dolgo sankališče v Hradeckega vas. Velikega pomena je zlasti to, da je restavracija na solninem kraju, ki ga po zimi le redkokdaj poplavi megla. Čujemo, da se namerava v bližini restavracije na Golovcu sezidati prihodnje leto več vil. Srečna bi bila tudi misel, da bi se na istem kraju napravil sanatorij, ki naj bi bil sezidan praktično in ne s prevelikimi stroški, da bi ga lahko posejali tudi počitka in zdravja potrebni domačini, ki nimajo časa ali pa ne morejo potovati v tujino. Vsekakor pa bi bila taka naprava pomembna tudi za tujski promet.

Iz Mož, sposoben tudi za kletarstvo, ki ima slovenski trgovski zadržni tečaj in vinsadjarejsko šolo, išče službe. Blagohotne ponudbe na naše uredništvo.

PRVI PORAZ NOVEGA VOJNEGA MINISTRA V SKUPNEM MINISTRSKEM SVETU.

Košutovo glasilo »Budapest« poroča, da je v skupnem ministrskem svetu predlagal vojni minister Auffenberg, da naj se grade utrdbe ob južni meji in da naj se takoj pomnoži število vojaških novincev za 30.000 mož, ker ni mogoče čakati nato, da se reši brambna preosnova. Oba predloga sta padla, ker je nasprotoval zunanji minister in ogrski ministrski predsednik.

Razne stvari.

Veliko vročino imajo sedaj v New Yorku. Ljudje hodijo okoli tako opravljeni kot sredi poletja. Električna železnica vozi s poletnimi vozovi. Meteorologi prorokujejo, da bo vročina trajala več dni.

Mesto v nevarnosti, da ga odplavi morje. Iz Lizbone poročajo: Mesto Espinho, nekaj ur oddaljeno od Oporta, je v nevarnosti, da ga ne odplavijo valovi Atlantskega morja. Ob obrežju razsajajo viharji, vsled česar je že 25 hiš odneslo v morje.

Gledališče v Vidmu na Laškem zgorelo. V Vidmu na Laškem (Udine), je zgorelo gledališče Teatro sociale. Škode je 200.000 lir. Zgrajeno je bilo gledališče leta 1700.

Znana ruska opera »Žiznj za carja« (življenje za carja) od skladatelja M. G. Glinke, — tekst je spisal baron E. F. Rozen, — praznuje letos svoj 75letni jubilej.

Iz Ljubeznjivi zavezniki. Ko so italijanske čete v Tripolisu zavzele Ainzaro, je praznovalo ta dogodek v italijanskem obmejnem kraju Pontebi tamonjske prebivalstvo na način, ki kaže, kako ljubeznjivi zavezniki Avstrije so sosedje Italijani. Kot poročajo listi, so že ob 2. uri popoldne začeli grmeti topiči, in oznanjevali so »slavno« laško zmago pozno v noč. Vsa poslopja so bila okrašena z zastavami in mlado ter staro se je krasilo z rdeče-belo-zenimi zastavami. Na cestnih vogalih pa je bilo videti napise sledeče vsebine: »Živeli naši hrabri vojaki,« »Živela bitka pri Ainzari.« »Sramota našim obrekovalcem,« itd. Slavje je zaključila godba z bakljado, pri kateri se je neprestano klicalo »Živela italijanska Tripolitanijska!« Pogosti pa so bili tudi klici kot: »Pereat Austria,« »Eviva Trieste« in podobni. Metali so celo goreče baklje in kamenje do srede državnega mosta proti avstrijskemu ozemlju, kar je dokaz, kako se mnogi varajo glede na mišljenje naših ljubih zaveznikov Italijanov.

Nov stroj proti letalnim strojem. Odkar uporabljajo letalne stroje v vojski, od tedaj se tudi trudijo vojni tehniki, da bi izmislili uspešno orodje proti njim. Sicer že obstoji neka vrsta topov, ki so konstruirani za obstreljevanje letalnih strojev v velikih viši-

nah; vendar pa dvomijo, ali bi mogli z uspehom izvršiti svojo nalogo. Sedaj pa poročajo iz Amerike, da je tamonjska osrednja mornariška uprava preizkusila nek nov top za obstreljevanje letalnih strojev ter da so rezultati teh preizkusov ugodni. Ta novi top vrže v kotu 45 stopinj bombo, ki eksplodira po potrebi tudi v višini 5000 m. Eksplozija bombe v zračnih višinah povzroči pretres zraka, podoben ciklonu, iz katerega ne more uteči noben letalni stroj.

Telefonska in brzojavna poročila.

POSLOVNA ZBORNICA. GOVOR POSLANCA JARCA.

Dunaj, 15. decembra. V današnji seji poslanske zbornice je poslanec profesor Jarc najprej najodločneje protestiral proti pobalinskemu načinu, s katerim je včeraj poslanec Malik utemeljeval takozvano reformo zakona in zavračal njegove nekvalificirane napade na katoliško Cerkev, ki so spadali bolj v špelunko kakor v zbornico poslancev. Taki napadi katoliške Cerkve ne bodo zrušili, a so vstanu žaliti čustva velike večine avstrijskega prebivalstva. — Nato kritikuje govornik postopanje nemške nacionalne zveze. Lani se je nemško-nacionalna zveza organizirala v romarski zbor v Rim, letos pa se je prelevila v vojni zbor zoper laško fakulteto (Zivahna veselost). Postopanje nemško-nacionalne zveze v začetku podpore za učiteljstvo, pa bi se moglo imenovati burka v dveh dejanjih. Najprej sta Pacher-Waldner stavila manjšinski predlog, da se dovoli za učiteljstvo 20 milijonov, nato sta pa vsled pretne vlade predlog izpremenila v krotko resolucijo. Za poslancem Jarcem je govoril češki agrarec Švejk, nakar se je debata zaključila. Kot generalna govornika sta govorila nato dr. Smolaka in Pantz. — Jutri pride v zbornici na vrsto železničarsko vprašanje. Zasedanje se zaključi prihodnjo sredo. Seja bo razun jutri še prihodnji ponedeljek popoldan.

DR. BENKOVIČ V ŽELEZNIŠKEM SVETU.

Dunaj, 15. decembra. V železniškem svetu je poslanec Benkovič od vlade zahteval, da se z vso potrebno odločnostjo zavzame za to, da se izboljšajo osebno-prometne razmere na južni železnici, zlasti pa na progi Zidan most — Zagreb. Govornik se pritožuje zoper provokatorično vedenje južnoželezničnega uradništva in šikaniranje slovenskega prebivalstva na Koroškem in Štajerskem. Zahteva, da se na spodnještajerskih in koroških kolodvorih napravijo tudi slov. napisi. Pritožuje se zoper sestavo železniškega sveta. Razloži želje slovenskega prebivalstva glede lokalnih železnic in povdarja posebno potrebo proge Polzela—Kamnik. Končno izjavi, da Slovenci kljub spoštovanju do šefa železniške uprave do slednje nimajo nobenega zaupanja.

LAŠKA FAKULTETA.

Dunaj, 15. decembra. V današnji seji budgetnega odseka je poslanec Malik nadaljeval svoj obstrukcijski govor proti laški fakulteti in ga je prekinil ob 11. uri popoldne ko je bila sklicana seja plenuma. Poslanec Friedmann je vložil predlog, naj se laška fakulteta vstanovi v kakem kraju Istre. Goriške ali celo v Trstu, kraj sam naj pa vlada določi naredbenim potom. Prihodnja seja se skliče pismenim potom.

SKUPNA MINISTRSKA KONFERENCA.

Dunaj, 15. decembra. Danes se je vršila skupna ministrska konferenca. Udeležila sta se je avstrijski in ogrski ministri predsednik, vojni, domobranski in honvedski minister. Vsi so se izjavili za brambno reformo, kakor je že izdelana.

VLADNA NAGRADA ZA ČEHE.

Praga, 15. decembra. V Nuslah se zgradi velik kolodvor za ranžiranje tovornih vlakov. Vlada je dovolila v to svrhu 3 milijone kron. Ze prihodnje leto se vstavi v proračun linpol milijona za zemljišče in začetek zgradbe.

PRED PASIVNIM ODPOROM ŽELEZNIČARJEV.

(Izvirno brzojav. poročilo »Slovenec«.) Dunaj, 15. decembra. Tajništvo »Prometne Zveze« nam brzojavlja: Osrednje vodstvo krščanske železničarske zveze »Prometna Zveza« je zavzelo v izredni seji dne 13. t. m. stališče z ozirom na sedanjí položaj in izjavilo, da obstoja nevarnost, da vlada ne dovoli vsote 38 milijonov kron, kakor so to predlagali zastopniki vseh državnozborskih strank v odseku za

če se to zgodi, se »Prometna zveza« so- lidarno z ostalimi organizacijami udeleži pasivnega odpora. Krajne skupine in plačilnice »Prometne zveze« so že obveščene, da se pripravijo na boj.

VELIKANSKA NASILJA HRVAŠKE VLADE.

Zagreb, 15. decembra. V Karlovcu in še nekih drugih krajih, koder kandidirajo opozicionalci, je vlada pod pretezo, da se mora čuvati mir in red in volivno svobodo braniti, danes že na vse zgodaj volitve kratkoma sistrala. V Ogulinu je zbrano veliko orožnikov. Dr. Lorkovića se včeraj zvečer zaprl in danes na tej podlagi njegovo kandidaturu razveljavili. Vsaka kontrola volitev od strani opozicije je izključena. Bivši podban pl. Nikolić, ki kandidira proti banu dr. Tomašiću, je pod policijskim nadzorstvom.

Zagreb, 15. decembra. V kmečki stranki se je izvršilo več sprememb glede kandidatov. Istotako med socialisti. V šestih in vrabčah pri Samoboru je bilo nocoj zaprtih mnogo uglednih pravašev, druge zasleduje orožništvo. Pravaši in socialisti pozivljajo k bojkotu proti nim, ki bodo glasovali za vladne mažaronske kandidate. V delniškem okraju je odstopil samostojen kandidat Delak, ki je tudi ljubljancanom znan kot agent.

STRANKA PRAVA V VOLILNI BORBI.

Zagreb, 14. dec. V delniškem okraju se je proglasilo za ofcijelnega kandidata stranke prava Ante Horačka, veleposestnika v Mrkopolju. Pravaši v glinskem okraju kandidirajo dr. Mle Starčevića ki je sedaj kandidat v štirih okrajih. Stranka prava sklicuje za nocoj velik shod v zagrebškem »Starčevićevem domu.« Poslovni odbor stranke prava je izdal še enkrat oklic na pravaše, da naj povsod delajo na to, da se onemogoči izvolitev Tomašičevih vladnih kandidatov.

LAHI PORAZENI.

Berolin, 15. decembra. Vest, da so Turki Lahe pri Bumelianu z 8000 možmi napadli in v glj nazaj, se potrjuje. Lahe so postojanko zapustili in več sto mož izgubili.

NAMERAVAN ATENTAT NA NEMŠKEGA CESARJA.

Vratislava, 15. decembra. Izvedelo se je, da tukajšnja policija zasleduje atentatorje, ki so nedavno, ko je tukaj bival nemški cesar, položili na progodnamitno patrolo. Policija sumi, da atentat pohaja iz krogov anarhističnih šlezjskih rudarjev.

NEMŠKI CESAR UTEKEL VELIKI NEVARNOSTI.

Berolin, 15. decembra. Danes dopoldne je pridiral avtomobilu, v katerem je sedel nemški cesar, nasproti voz polka gardnih ulancev. Zdelo se je, da je katastrofa neizogibna in ljudstva se je polastila panika, dočim je cesar ostal popolnoma miren. Vendar se je šoferju posrečilo avtomobil v zadnji sekundi ustaviti.

DRUŠTVA.

d Katol. slov. izobražev. društvo pri D. M. v Polju priredi v nedeljo, dne 17. t. m., ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu igro »Turški križ«. Spisal dr. J. Krek. Pred predstavo in med posameznimi dejanji svira Orlovska godba. Vstopnina: Sedeži I. do III. vrste 1 K, IV. do VI. vrste 60 h, ostali sedeži 40 h. Stojišča 20 h.

Občinske volitve v Spodnji Idriji.

— Iz Spodnje Idrije. Poročali smo že o izidu občinskih volitev. S. L. S. je zmagala s celo svojo listo tako slavno, kot še nikoli, socialni demokratje pa so doživeli tak poraz, kakršnega niso niti od daleč pričakovali. Upali so na drugi razred, toda kakšno razočaranje po štetju, v tretjem razredu so vsaj 200 glasov pričakovali, toda ni se jih dalo naštet. Ni čuda, da so bili jezni in razburjeni. Da bi pred svetom in svojimi nekoliko zakrili to hudo obsodbo krščanskega ljudstva, je v njih imenu neki tintomazec v »Zarje« strel svojo jezo. Kdo je kriv poraza rudeče stranke?! Župni upravitelj, kaplan in nadučitelj! Morajo pa res »feste« biti ti trije, ker imajo toliko zaupanja in moči. Se mi bi lepše pohvale ne mogli natisniti tem trem kot je v »Zarje«. Svojih še z besedo ne omenjajo, četudi je bilo treba toliko truda, potov in zvišč — in vse to zastoni! Se Bog povrni jim nobeden ne reče! Lahko pravijo njih agitatorji: delavec ni vreden plačila! — Kaplan in učitelj sta bila vse noči v agitaciji. Le škoda, da jima ni noben rudečih svetil! Še v spanju ni imel miru ubogi dopisnik »Zarje« pred klerikalci, ker se mu je sanjalo, kako pošiljajo ti podpisane glasovnice cele tri ure daleč v Kanomljo. Kaj je bilo

še krivo poraza? Izmislimo si še kaj, je mislil rudeči dopisnik: »Baje je učitelj nalašč zadnje dni odposlal glasovnice, da jih nekatere vnanjih občin niso mogle o pravem času dostaviti volivcem«, ko je Straus, župan idrijskega mesta dobro vedel, kedar jih je učitelj poslal, ker jih je dobilo tudi županstvo idrijske občine. V sosednji občini Žiri je menda neki volivec dal pooblastilo rudečkarjem, ne pa volivne izkaznice in glasovnice. Zato so zahtevali na dan volitve od učitelja kot tajnika duplikat volivne izkaznice, češ imamo pooblastilo, glasovnica in izkaznica se pa dotičnemu niso dostavile. Za odgovor jim je učitelj pomolil pod nos od dotičnega volivca podpisano dostavnico o prejemu volivnih tiskovin. Je bilo to res čudno pooblastilo! — In ti presneti klerikalci, ki se niso dali komandirati idrijskemu županu! Idrijski župan je mislil, da je on kot volivec nekaj več kakor drugi volivci. Prišel je v volivno sobo s svojimi otroci, ki so bili kot nevolivci seveda odslovljeni; čudno, da še katerega ni v vozičku pripeljal. Pri volitvah naj bil on izjema, brez pooblastila za dve stranki volil! Usmiljeno mu je komisija dovolila, da je volil za idrijsko občino brez pooblastila, za konsum je moral seveda voliti nek drug s pooblastilom. To je resnica o občinski volitvi v Sp. Idriji, pri kateri ni zmagala klerikalno-liberalna stranka, ampak edino le S. L. S., ki je postavila sama zase kandidate in so vsi ti volili in izvoljeni edino na program S. L. S.

— V Spodnji Idriji je bil izvoljen dne 13. decembra za župana g. Andrej Svetličič, dosedanji župan. Za svetovalce: Ignacij Lampe, Matija Podobnik, Luka Vončina, Franc Svetlik in Janez Rupnik. Vsi so pristaši S. L. S.

Gospodarstvo.

— Živinorejski tečaj za kmečke posestnike in njih sinove. Deželni odbor kranjski priredi od 15. januarja do 15. aprila 1912 na mlekarški šoli na Vrhniki tečaj za kmečke posestnike in njihove sinove v svrhu izobrazbe za prvo pomoč v sili in za pomočnike pri porodu goveje živine. Sprejemajo se samostojni kmečki posestniki in njih sinovi, ki so prekorčili vsaj 20. leto. Prednost imajo oni, ki so obiskovali deželno kmetijsko šolo na Grmu, kak mlekarški ali pa živinorejski tečaj. Hrano bo preskrbovala gospodinjstva šola na Vrhniki za znesek 1 K od dneva in osebe. Sprejme se k večjem 10 učencev, katerim bo deželni odbor za oskrbo dajal mesečno po 15 K. Učenci bodo stanovali v mlekarški šoli, v koliko je tam prostora na razpolago. Prošnje je vlagati na deželni odbor v Ljubljani do najkasneje 31. decembra 1911.

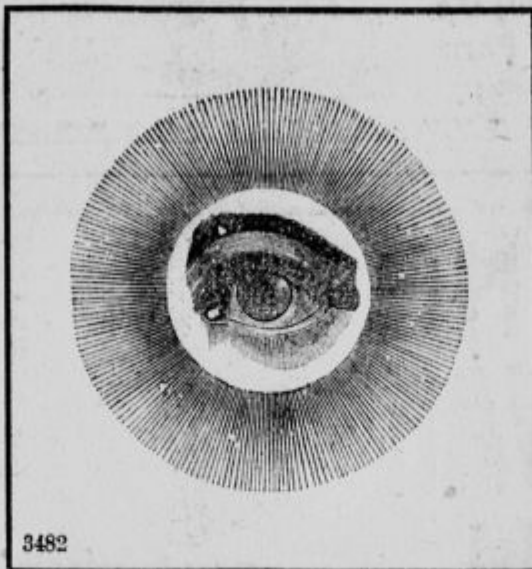
Magdalene Pleiweisove »Slovenska kuharica«. Šesti natis priredila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica »Gospodinjske šole« v Ljubljani. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. To je najboljša slovenska kuhinjska knjiga, ki je za deklico, ki se hoče šele privaditi kuhanja in za kuharico, ki se želi povspeti na vrhunc kuhinjske umetnosti, enake neprecenljive vrednosti; obe bodeta namreč na podlagi te knjige lahko dosegli svoj namen. Slovenska žena, ki hoče biti dobra žena in gospodinja, te knjige ne bo mogla pogrešati. »Slovenska kuharica«, ki je prirejena za najobsežnejše, pa tudi za skromno gospodinjstvo, poučuje, kako je treba jedila pripravljati, da so okusna, obenem pa daje tudi navodila, koliko se lahko v kuhinji prihrani, če se vsa živila popolnoma in pravilno porabijo. Popolna izbira živil je pa v času splošne druginje naravnost življenjska potreba. Ta dragocena knjiga ima kljub svoji obširnosti zelo nizko ceno, in sicer: Velika izdaja (nad 600 strani s 18 večbarvnimi tabelami) 5 K 20 vin., vezana 6 K. Okrajšana izdaja (okoli 350 strani) 3 K, vezana 3 K 60 vin.

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena 3 K, elegantno vezana 4 krone. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Zunanji nastop in lepo, olikano vedenje odločujeta prav pogosto o sreči človeka. Kar prvi nepravilni nastop pokvari, časih ni mogoče nikdar več popraviti. Zato bodi prva skrb vsakogar, da si omisli »Knjigo o lepem vedenju«, ki je edina te vrste med Slovenci. Ta knjiga mu bo pravilno svetovala v vseh dvomljivih slučajih in ga varno vodila skozi družabno življenje. Vseskozi se oзира knjiga tudi na posamezne stanove obojega spola; tudi za mladino je knjiga zlata vredna.

Gospodinjstvo. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, voditeljica »Gospodinjske šole« v Ljubljani. Cena

2 K 20 vin., vezano 2 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Žena, kateri manjka potrebne gospodinjske izobrazbe, ne bo znala umno voditi domačega gospodinjstva. Ker je pa od pravičnega gospodinjstva v prvi vrsti odvisna sreča in blagostanje družine, je za vsako slovensko ženo in deklico sveta dolžnost, da si pridobi tozadevno strokovno izobrazbo. K tej izobrazbi bo pripomogla v obilni meri poljudno ter praktično sestavljena knjiga, ki uvaja naše žene in dekleta v vse panoge gospodinjstva in ki je pred kratkim izšla pod tem naslovom.

Vse tri knjige so vsaka posebej, še bolj pa vse tri skupaj najkrasnejše božično darilo, s katerim moremo razveseliti naše ženstvo.

3482

„Mars“ Ivándska grenčica

je prvovrstno čistilno sredstvo.

Njen okus je grenkoslan, ne neprijeten in se tudi otrokom dopade.

Glavni zastopnik za Kranjsko: Franc Schantel, Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Skladišče v Ljubljanskem javnem skladišču Krisper - Tomažič, društvo z o. j. 3583

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni. Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je reknavalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus. Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj — TRST-Barkovlje.

Preklic.

Podpisana izjavljam, da niso resnične besede, ki sem jih govorila o g. Josipu Šnajder, ter jih obžalujem.

3701

Marija Hafner v Škofjiloki.

Zahvala.

3700

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob britki izgubi rerano umrlega očeta, gospoda

Jakoba Bolé

trgovca in posestnika

se najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za tolažilo in spremstvo na zadnjem potu. Zlasti se zahvaljujemo gg. primariju dr. Stojcu in dr. Šabcu čast, sestrām za postrežbo v bolnici, g. Ipavcu za njegov trud in prijateljsko naklonjenost napram in ranj-kemu očetu v času bolezni, g. dež. vlade svetniku Kremensku, kakor tudi vsem, ki so spremili ranjkega na zadnji poti ali na katerikoli način pokazali svoje sočutje z nami.

Laze pri Planini, dne 15. grud. 1911.

Žalujoči otroci.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najbolje sredstvo 2501 4 steklenice (5 kg) franko K 4-50 BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Delavnica za kolarja

ali za kovača se da takoj v najem na Poljanski cesti 67

Adolf Hauptmann.

3705

Št. 20410.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje s tem službo

okrožnega zdravnika v Domžalah.

S to službo je združena plača 1200 K, aktivitetna doklada 200 K in dve sta-rostni dokladi (petletnici) po 100 K.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisanemu dež. odboru

do 15. januarja 1912.

z dokazili o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem držav-ljanstvu, fizični sposobnosti, pravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju sloven-skega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski v Ljubljani,

dne 12. decembra 1911.

Št. 41304.

Razglas.

S 1. januarjem 1912 oddati je za dobo enega leta plakatovanje magistratnih in mestnemu magistratu v pilepljenje oddanih razglasov drugih uradov v mestnem okrožju ljubljanskem.

Ponudbe radi prevzetja omenjenega plakatovanja v katerih mora ponudnik navesti število desk z natančno označbo v katerih mestnih ulicah se iste nahajajo, vložiti je pri mestnem magistratu do 28. decembra t. l.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 9. decembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

3680

Št. 41416.

Razglas.

Da si mestna občina zagotovi zalaganje s stavbnim in rezanim lesom, s kamnoseškim delom in materialom, z betonskimi cevmi in kamni za merjenje s svinčnimi vložki z železnimi požiralniki in pokrovi za kanale, z železnimi cestnimi ograjami in s posipal-nem materialom za javne ceste v letu 1912 oziroma tudi za leta 1913 in 1914, vršila se bode pri podpisanem mestnem magistratu v pro-storih mestnega stavbnega urada

javna pismena ponudbena razprava

dne 21. decembra 1911 od 10. do 12. ure dopoldne.

Pogoji in druge podrobnosti poizvedo se v pisarni mestnega stavb-nega urada ob navadnih uradnih urah.

Ponudnike se opozarja, da se bodo sprejemale ponudbe le posa-meznih tvrdk in podjetnikov ter da je ponudbe opremiti s predpisanim vadijem.

Na prepozno vložene ponudbe, dalje na ponudbe, katere se bodo pogojno glasile, ali ne bodo po vsem zadostovale razpisnim določbam, se ne bode oziralo.

Glede nabave posipalnega materiala si pridrži mestni magistrat po preteku enega ali dveh let dobavo ustaviti.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 12. decembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

3692

Išče se pridna, dobro izučena

prodajalka

manufakturne stroke v krščansko trgovino v manjše mesto na Go-renjskem. Vsa oskrba v hiši. Več pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“. 3683

Najboljše vino iz sv. dežele

ima na prodaj Anton Žmavc, Bočna, p. Gornji Grad (štajerska). Vino je iz armenske sirotišnice v Betlehemu, zelo močno in sladko, temnorudeče barve in že 7 let staro. — Cena butiljke (pri-bližno 3/4 l) 3 K. 3678

IZJAVA.

Podpisani pozivljamo vsakogar, ki bi širil obrekovanje proti naši materi Ani Japelj zaradi utonele sestre Gabrijele, naj nastopi javno, da se zgovorimo na pristojnem mestu. Vprašajte nas, kako nas je vzgojevala.

Ljubljana, dne 14. decembra 1911.

3697

Japljevi otroci.

Priporočamo

2794

drože (kvas) iz drožarne Josipa Košmerl

Ljubljana, Frančišk. ulica št. 8.

Izborna blago! Točna postrežba.

Zahtevajte drože v prid »Slov. Straže!«

3698 (3)

V pomoč pri gospodinjstvu in za vzgojo otroka se išče 3687

bivša učiteljica.

V ponudbah, ki naj se pošiljajo upravi lista pod šifro »Wolfraam«, naj se poleg drugega navede kraj dosedanjega službovanja in zahteva plače.

ŽELEZNE PEČI

vsake vrste, posebno prave Musgrávé-jeve izvirne irske trajno grelne peči, štedilnike, ognjišča za velike kuhinje za vzdrževanje kakor tudi njih posamne dele dobavlja po najnižjih cenah trgovina z železno

ŠTEFAN NAGY, LJUBLJANA. 3433

2 lepa prostora

pripravna 3546

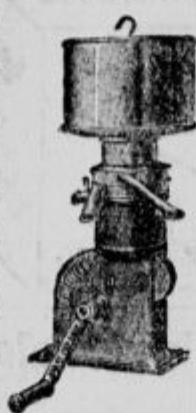
za delavnice ali skladišče

se oddasta. Poizve se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska ulica št. 6.

Veletrgovina s špecerijo in deželni pridelki Anton Kolenc, Celje

Glavna trgovina: Graška cesta 22. Podružnica v Narodnem domu

Prazen je žgavor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. gg. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, četudi z najmanjšim poizkusom. — Velečastitim gosp. duhovnikom ponudim voščene sveče, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve. — Kupujem tudi vsakovrstne deželne in drage pridelke, kakor oves, rš, pšenico, divji kostanj, žetod, suhe gobe, med v satovju, fižol, seno, orehe, krompir, malinsko štopo, smrekove storže, vsakovrstno sadje, šveže in suho, vinski kamen, itd., sploh vse deželne pridelke po najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne vreče ter petrolejske in oljate sode. — Imam tudi v zalogi r.žovo moko in otrobe za krmlo živine v ceni od K 9.— do K 15.—, 100 kg pri odjemu celega vagona ter »Lukulus« za pisanje svinj. 2973

Najcenejši in najpopolnejši posnemalni stroj za mleko je
Mayfarthov „Diabolo“
Prostinski izdelek
Jednostavna uporaba
Zalaganje naredi na mro 120 /
Cena samo 125 K

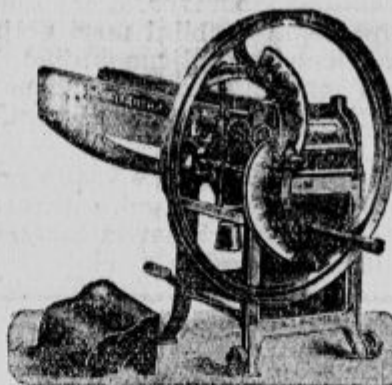
Stroji za pripravo krmila

Slamorenice, parilnike, reporeznice, sesalke za gnojnico, mlini za debelo moko, stiskalnice za seno,

kakor tudi vse druge poljedelske stroje izdeluje in dobavlja 600krat odlikovana tovarna

PH. MAYFARTH & Co., Dunaj II / Frankobrod ob Meni Berolin Pariz

Prospekt št. 1197 zastoj in franko. Zastopniki se iščejo.

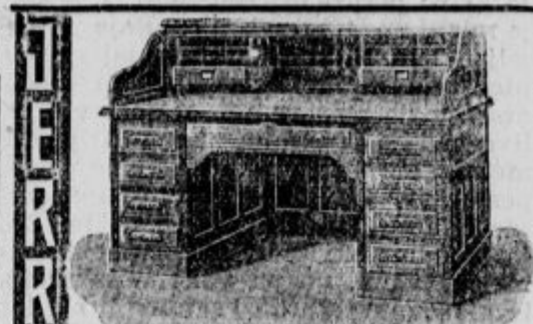
FRANC SOUVAN SIN

manufakturna veletrgovina v Ljubljani

Mestni trg št. 22 in 23.

1816 i Narodno podjetje.
Nizke cene. Solidna posrežba.

-pulti od K 65'— naprejl.

Ceniki zastoj. 2814

Zastopstvo ter vzorčna zaloga:

THE REX CO., Ljubljana

Hotel pri Maliču, nasproti glavne pošte.

Svojo tvrdko

bi rad vpeljal tudi na deželo in zato prodajam po reklamnih cenah

s mo ta teden:

3592

Ta
bonne feml
z
volantom

samo za

K 3'80

komad.

Svicarska tanč a v mod r lap paacij z filel-všvom.

Zraven Brize bice od K—55 višje.

Razpošiljalna preprog REPPLE, Dunaj I., Fleischmarkt 3.

Pošilja na deželo 2 krat na dan. Če ne ugaja denar nazaj. Zahtevajte ilustrovani cenik.

Za manufakturno stroko se sprejme

poštena učenka

krščanskih starišev, z dobrimi spričevali. Deklica ostane z vso oskrbo v hiši in pod strogim nadzorstvom. Kje, pove iz prijaznosti upravn. »Slovenca«.

ZA BOŽIČ:

Žena, kateri manjka potrebne gospodinjske izobrazbe, ne bo znala umno voditi domačega gospodinjstva.

Ker je pa od pravilnega gospodinjstva v prvi vrsti odvisna sreča in blagostanje družine, je za vsako slovensko ženo in deklico sveta dolžnost, da si pridobi tozadevno strokovno izobrazbo.

K tej izobrazbi bo pripomogla v obilni meri poljudno ter praktično sestavljena knjiga, ki uvaja naše žene in dekleta v vse panoge gospodinjstva in ki je pred kratkem izšla pod naslovom:

Gospodinjstvo

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila.

Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, voditeljica »Gospodinjske šole« v Ljubljani.

Cena K 2'20, vezana K 2'80.

Mavedene tri knjige so vsaka posebej, še bolj pa vse tri skupaj najkrasnejše **božično darilo**, s katerim m.remo razveseliti posebno naše ženstvo.

Druge za darilo primerne knjige:

Magdalene Pleiweisove

Slovenska kuharica

Šesti natis priredila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica »Gospodinjske šole«.

To je najboljša slovenska kuhinjska knjiga, ki je za deklico, ki se hoče šele privaditi kuhanja in za kuharico, ki se želi povspeti na vrhunec kuhinjske umetnosti, enake neprecenljive vrednosti, obe bodeta namreč na podlagi te knjige lahko dosegli svoj namen. Slovenska žena, ki hoče biti dobra žene in gospodinja, te knjige ne bo mogla pogrešati.

»Slovenska kuharica«, ki je prirejena za najboljše, pa tudi za skromno gospodinjstvo, poučuje, kako je treba jedila pripravljati, da so okusna, obenem pa daje tudi navodila, koliko se lahko v kuhinji prihrani, če se vsa živila popolnoma in pravilno porabijo. Popolna izraba živil je pa v času splošne druginje naravnost življenjska potreba.

Ta dragocena knjiga ima kljub svoji obširnosti zelo nizko ceno, in sicer:

Velika izdaja (nad 600 strani, z 18 večbarvnimi tabelami) K 5'20, vezana K 6'—.

Okrajšana izdaja (okoli 350 strani) K 3'—, vezana K 3'60.

ZA BOŽIČ:

Zunanji nastop in lepo, olikano vedenje odločujeta prav pogosto v sreči človeka. Kar prvi nepravilni nastop pokvari, časih ni mogoče nikdar več popraviti. Zato bodi prva skrb vsakogar, da si omisli »Knjigo o lepem vedenju«, ki je edina te vrste med Slovenci. Ta knjiga mu bo pravilno svetovala v vseh dvomljivih slučajih in ga varno vodila skozi družabno življenje.

Vseskozi se ozira knjiga tudi na posamezne stanove obojega spola; tudi za mladino je knjiga zlata vredna.

Knjiga o lepem vedenju

Spisal Urbanus.

Velja K 3'—, elegantno vezana K 4'—.